

OCZNY (23) *ai*

o jasne.

sg m N oczny (3). ◇ *A* oczny (1). ◇ *f N* ocznã (2). ◇ [*G* oczn(e)j.] ◇ *n N* oczn(e) (1). ◇ *D* oczn(e)mu (1). ◇ *A* oczn(e) (2). ◇ *pl N subst* oczn(e) (1). ◇ *D* ocznym (1). ◇ *A subst* oczné (7); -é (1), -(e) (6). ◇ *I f* oczn(e)mi (1). ◇ *L* ocznych (3).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Przymiotnik od „oko” ‘narząd wzroku’; ocularius Cn (23) :

a. Obejmujący oko, umiejscowiony na oku lub w oku (15) : ielt vżyteczne takie pułzczenie krwi na rozmagite niemoczy oczne *FalZioł* V 58; Zafię gdyby było bolenie oczne z vrodzenia/ thedy żółtek iaieczny z hałunem á z rożanym oleykiem zmieszawłzy: przylož na oczy *FalZioł* V 78, 188b, IV 50b, V 58v, 59, 78 [3 r.]; Glaucoma, [...] Niemoc oczna nieyáka gdy zrzenicá zbieleye. *Mącz* 146c; Ięczmyk oczny wrzód *SienLek* S[ss]2v; Oczne włzy wygubić *SienLek* S[ss]3v, 68v, Ttt3.

W charakterystycznych połączeniach: oczne(-y) bolenie (3), bolesti (3), cienik, łuska, niedostatek, niemoc (3), wrzod, wszy.

Wyrażenie: »bielmo oczne« (1): Ná Bielmo oczne/ y ná ięczmyk tudźiefz ná złe włofy w oczu *SienLek* 69.

b. Będący częścią oka; oculus Murm (6) :

Wyrażenia: »białość [= białko] oczna« (1): Też na łufkę ktora sie czini na białosciach ocznych/ para łthego ziela [...] tę łufkę łpądza. *FalZioł* I 127d.

»kąciki oczne« = *hirquus Cn* [szyk 2:1] (3); *Murm* 51; maczaiącz czyłthą chułtkę albo pioro w thym: napułzcżay w kąciki oczne *FalZioł* V 91v, V 58.

»powieka, sukienka oczna« = *palpebrae Mącz* (1:1): Lekarzłtwo na Cataractę/ Tho ielt na błonkę ktora bywa miedzy łukienkami ocznemi. *FalZioł* V 78v; *Mącz* 274b.

c. Pomagający oczom (2) : kthorego [soku] doctorowie y barwierze w rozmaitych lekarłtwiech ocznych vżywaią. *FalZioł* I 148a; *Ophthalmicus*, Lekarz oczny/ który oczy lieczy. *Mącz* 265b.

d. [Pozorny; przen:

Wyrażenie: »oczna służba«: Niewolnicy słuchaycie pánow wedle ciałá/ zboiáznią y ze drżeniem/ wprołtości fercá wálzowego/ iáko Páná. Nie wedle oczney služby [*non secundum ocularem servitutum*] (*marg*) Al: nie ná oko służąc. (-)/ iáko ludziom vgadzaiąc/ ále iáko niewolnicy Chriłtułfowi/ czyniác wolą Bożą zdułze. *BudNT Eph* 6/6 (*Linde*) [*idem*] *BudBib Eph* 6/6. [*Cf OKO* znac. **1.g.** »na oko«.]]

DD